

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 113/18
V Lucemburku dne 25. července 2018

Rozsudek ve věci C-216/18 PPU
Minister for Justice and Equality v. LM (Nedostatky soudního systému)

Justiční orgán, který má vykonat evropský zatýkací rozkaz, mu musí nevyhovět, pokud má za to, že z důvodu nedostatků, které mohou ovlivnit nezávislost soudní moci ve vystavujícím členském státě, může být porušeno základní právo dotyčné osoby na nezávislý soud, a tudíž i podstata jejího základního práva na spravedlivý proces

Na polského státního příslušníka L. M. byly polskými soudy vydány tři evropské zatýkací rozkazy pro účely stíhání pro nedovolený obchod s omamnými látkami. Dotyčný, který byl dne 5. května 2017 zatčen v Irsku, nesouhlasil se svým předáním polským orgánům, neboť v důsledku reforem polského soudního systému je vystaven skutečnému nebezpečí, že mu v Polsku nebude zajištěn spravedlivý proces.

Soudní dvůr v rozsudku Aranyosi a Căldăraru¹ rozhodl, že pokud vykonávající justiční orgán konstatuje, že ve vztahu k osobě, na kterou byl vydán evropský zatýkací rozkaz, existuje skutečné nebezpečí nelidského nebo ponižujícího zacházení ve smyslu Listiny základních práv Evropské unie, musí být výkon tohoto zatýkacího rozkazu odložen. Takový odklad je však možný až po provedení dvoufázového přezkumu. Zaprvé musí vykonávající justiční orgán konstatovat, že ve vystavujícím členském státě existuje skutečné nebezpečí nelidského nebo ponižujícího zacházení, zejména z důvodu systémových nedostatků. Zadruhé se musí tento orgán ujistit, že jsou dány vážné a prokazatelné důvody se domnívat, že osoba, na kterou se vztahuje evropský zatýkací rozkaz, bude takovému nebezpečí vystavena. Existence systémových nedostatků totiž nutně neznamená, že v konkrétním případě bude dotyčná osoba v případě předání podrobena nelidskému nebo ponižujícímu zacházení.

V projednávaném případě se High Court (vrchní soud, Irsko) Soudního dvora tázal, zda vykonávající justiční orgán, jemuž je předložena žádost o předání, které může vést k porušení základního práva vyžádané osoby na spravedlivý proces, musí v souladu s rozsudkem Aranyosi a Căldăraru konstatovat jednak to, že existuje skutečné nebezpečí porušení tohoto základního práva z důvodu nedostatků polského soudního systému, a jednak to, že dotyčná osoba je takovému nebezpečí vystavena, nebo zda stačí, že konstatuje existenci nedostatků polského soudního systému bez nutnosti posuzovat, zda je dotyčná osoba uvedenému nebezpečí skutečně vystavena. High Court se Soudního dvora rovněž tázal, jaké informace a záruky musí případně získat od vystavujícího justičního orgánu k vyloučení tohoto nebezpečí.

Tyto otázky byly položeny v souvislosti se změnami provedenými v soudním systému polskou vládou, jež vedly Komisi k tomu, že dne 20. prosince 2017 přijala odůvodněný návrh vyzývající

¹ Rozsudek Soudního dvora ze dne 5. dubna 2016 ve spojených věcech [C-404/15 PPU](#) a [C-659/15 PPU](#), viz [TZ č. 36/16](#).

Radu, aby na základě čl. 7 odst. 1 SEU² určila, že existuje zřejmé nebezpečí závažného porušení zásad právního státu ze strany Polska³.

Ve svém dnešním rozsudku Soudní dvůr nejprve uvádí, že **odmítnutí výkonu evropského zatýkacího rozkazu je výjimkou ze zásady vzájemného uznávání, na níž spočívá mechanismus tohoto rozkazu, která musí být vykládána restriktivně.**

Soudní dvůr dále uvádí, že existuje-li skutečné nebezpečí, že bude porušeno základní právo osoby, proti níž je vydán evropský zatýkací rozkaz, na nezávislý soud, a tudíž podstata jejího základního práva na spravedlivý proces, může vykonávající justiční orgán ve výjimečných případech tomuto evropskému zatýkacímu rozkazu nevyhovět. V tomto ohledu Soudní dvůr zdůrazňuje, že zachování nezávislosti justičních orgánů je zásadní pro zajištění účinné soudní ochrany jednotlivců, mj. v rámci mechanismu evropského zatýkacího rozkazu.

Z toho plyne, že v případě, kdy se osoba, proti níž je vydán evropský zatýkací rozkaz, za účelem zabránění svého předání vystavujícímu justičnímu orgánu dovolává existence systémových nebo celoplošných nedostatků, které dle ní mohou ohrožovat nezávislost soudní moci ve vystavujícím členském státu a její základní právo na spravedlivý proces, musí vykonávající justiční orgán v první fázi na základě objektivních, spolehlivých, přesných a řádně aktualizovaných údajů posoudit existenci skutečného nebezpečí porušení takového práva ve vystavujícím členském státě v souvislosti s nedostatkem nezávislosti soudů uvedeného členského státu v důsledku takových nedostatků.

Soudní dvůr má za to, že informace obsažené v odůvodněném návrhu, který Komise nedávno zaslala podle čl. 7 odst. 1 SEU Radě, jsou obzvláště relevantními údaji pro účely tohoto posouzení.

Soudní dvůr mimoto připomíná, že požadavek nezávislosti a nestrannosti soudů má dva aspekty. Je nezbytné, aby dotyčné orgány i) vykonávaly své soudní funkce zcela samostatně a byly chráněny před vnějšími tlaky nebo zásahy a ii) byly nestranné, což obnáší dodržování rovného odstupu ve vztahu ke stranám sporu a jejich příslušným zájmům. Podle Soudního dvora tyto záruky nezávislosti a nestrannosti vyžadují existenci pravidel, zejména co se týče složení justičních orgánů, jmenování, funkčního období, jakož i důvodů pro zdržení se hlasování, vyloučení pro podjatost a odvolání jejich členů. Požadavek na nezávislost krom toho ukládá, aby kárný režim těchto členů poskytoval nezbytné záruky k tomu, aby se zabránilo jakémukoli riziku použití tohoto režimu jakožto systému politické kontroly obsahu soudních rozhodnutí.

Pokud vykonávající justiční orgán má ve světle uvedených požadavků na nezávislost a nestrannost za to, že ve vystavujícím členském státě existuje skutečné nebezpečí porušení základního práva na spravedlivý proces, **musí ve druhé fázi konkrétním a přesným způsobem posoudit, zda za okolností projednávané věci existují závažné a prokazatelné důvody se domnívat, že vyžádaná osoba bude po svém předání vystavena tomuto nebezpečí. Toto konkrétní posouzení je vyžadováno rovněž tehdy, jestliže se na vystavující členský stát, jako v projednávaném případě, vztahuje odůvodněný návrh Komise směřující k tomu, aby Rada konstatovala, že existuje zřejmé nebezpečí, že uvedený členský stát závažně porušuje hodnoty uvedené v článku 2 SEU⁴, a jestliže má vykonávající justiční orgán za to, že disponuje důkazy, které mohou prokázat existenci systémových nedostatků ohledně uvedených hodnot.**

Pro posouzení skutečného nebezpečí, kterému by byla vystavena vyžádaná osoba, musí vykonávající justiční orgán zkoumat, do jaké míry mohou systémové nebo celoplošné nedostatky

² Článek 7 odst. 1 SEU stanoví: „Na odůvodněný návrh jedné třetiny členských států, Evropského parlamentu nebo Evropské komise může Rada většinou čtyř pětín svých členů po obdržení souhlasu Evropského parlamentu rozhodnout, že existuje zřejmé nebezpečí, že některý členský stát závažně poruší hodnoty uvedené v článku 2.“

³ Návrh rozhodnutí Rady o zjištění zřejmého nebezpečí závažného porušení zásady právního státu ze strany Polské republiky ze dne 20. prosince 2017, COM(2017) 835 final.

⁴ Článek 2 SEU stanoví: „Unie je založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin. Tyto hodnoty jsou společné členským státům ve společnosti vyznačující se pluralismem, nepřipustností diskriminace, tolerancí, spravedlností, solidaritou a rovností žen a mužů.“

mít dopad na úrovni soudů příslušných pro rozhodování v případě vyžádané osoby. Pokud z takového přezkumu vyplýne, že dané nedostatky mohou mít vliv na dotčené soudy, musí vykonávající justiční orgán ještě posoudit, zda existují závažné a prokazatelné důvody se domnívat, že dotčená osoba bude **vzhledem ke své osobní situaci, k povaze protiprávního jednání, za které je stíhána, a ke skutkovým okolnostem, za nichž byl vydán evropský zatýkací rozkaz**, vystavena skutečnému nebezpečí, že dojde k porušení jejího základního práva na nezávislý soud, a tudíž k porušení podstaty jejího základního práva na spravedlivý proces.

Vykonávající justiční orgán mimoto **musí požádat vystavující justiční orgán o veškeré doplňující informace, které považuje za nezbytné pro posouzení existence takového nebezpečí**. V této souvislosti může vystavující justiční orgán poskytnout veškeré objektivní informace o případných změnách týkajících se podmínek ochrany záruky nezávislosti soudnictví, které mohou vyloučit existenci takového nebezpečí pro dotyčnou osobu.

Pokud má vykonávající justiční orgán po posouzení všech těchto prvků za to, že hrozí skutečné nebezpečí, že ve vystavujícím členském státě dojde k porušení základního práva dotyčné osoby na nezávislý soud, a tudíž i podstaty jejího základního práva na spravedlivý proces, je tento orgán povinen nevyhovět evropskému zatýkacímu rozkazu vydanému proti této osobě.

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) rozsudku se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z vyhlášení rozsudku je dostupný na [Europe by Satellite](#) ☎ (+32) 2 2964106